

Szczepienia „zalecane” w Polsce – czyżby?... uwagi po roku od poprzedniej prezentacji....

Adw. Paulina Kieszowska-Knapik
16 kwietnia 2014 r.

Debata z cyklu „Innowacje w systemie szczepień ochronnych”- czy
można poprawić dostępność ?

W zeszłym roku mówiłam o bardzo niejasnej regulacji – nic się tu przez rok nie poprawiło....

Konstytucja

–Ustawa o prawach pacjenta

Ustawa koszykowa

Ustawa o zapobieganiu i zwalczaniu chorób zakaźnych

Rozporządzenia MZ

Zarządzenia NFZ

–Szczepienia zalecane należą do kategorii świadczeń gwarantowanych z jednoczesnym odesłaniem w zakresie ich realizacji do ustawy o chorobach zakaźnych, a która z kolei odsyła do ustawy o świadczeniach. Z tych ustaw wynika, że świadczeniem gwarantowanym objęte jest jedynie szczepienie, a nie sama szczepionka

Art. 27 ustawy o świadczeniach

Art. 27. 1. Świadczenia na rzecz zachowania zdrowia, zapobiegania chorobom i wczesnego wykrywania chorób obejmują:

- 1) propagowanie zachowań prozdrowotnych, w szczególności poprzez zachęcanie do indywidualnej odpowiedzialności za własne zdrowie;
- 2) wczesną, wielospecjalistyczną i kompleksową opiekę nad dzieckiem zagrożonym niepełnosprawnością lub niepełnosprawnym;
- 3) profilaktyczne badania lekarskie w celu wczesnego rozpoznania chorób, ze szczególnym uwzględnieniem chorób układu krążenia oraz chorób nowotworowych;
- 4) promocję zdrowia i profilaktykę, w tym profilaktykę stomatologiczną obejmującą dzieci i młodzież do ukończenia 19 roku życia;
- 5) prowadzenie badań profilaktycznych obejmujących kobiety w ciąży, w tym badań prenatalnych zalecanych w grupach ryzyka i u kobiet powyżej 40. roku życia oraz profilaktyki stomatologicznej;
- 6) profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą w środowisku nauczania i wychowania;
- 7) **wykonywanie szczepień ochronnych;**
- 8) wykonywanie badań z zakresu medycyny sportowej obejmujących dzieci i młodzież do ukończenia 21. roku życia oraz zawodników pomiędzy 21 a 23 rokiem życia, którzy nie otrzymują wynagrodzenia w związku z uprawianiem sportu.

(...)

Art. 19 ustawy o chorobach zakaźnych

Art. 19. 1. Osoby lub grupy osób mogą poddawać się szczepieniom ochronnym przeciw chorobom zakaźnym, innym niż szczepienia obowiązkowe, zwanym dalej "zalecanymi szczepieniami ochronnymi".

2. Zalecane szczepienia ochronne i lekarskie badania kwalifikacyjne ubezpieczonych przeprowadzają świadczeniodawcy, z którymi Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie tych świadczeń.

3. Koszty przeprowadzenia zalecanych szczepień ochronnych i lekarskich badań kwalifikacyjnych oraz konsultacji specjalistycznych ubezpieczonych są finansowane na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

4. Koszty przeprowadzenia zalecanych szczepień ochronnych i lekarskich badań kwalifikacyjnych oraz konsultacji specjalistycznych osób nieposiadających uprawnień z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego ponoszą osoby poddające się zalecanym szczepieniom ochronnym i lekarskim badaniom kwalifikacyjnym.

5. Jeżeli ubezpieczony wykona zalecane szczepienie ochronne lub lekarskie badanie kwalifikacyjne u innego świadczeniodawcy niż wskazany w ust. 2, ponosi koszty badania i przeprowadzenia szczepienia.

6. Do przeprowadzania zalecanych szczepień ochronnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 17 ust. 2-6

7. Osoba poddająca się zalecanemu szczepieniu ochronnemu ponosi koszty zakupu szczepionki.

Tymczasem...sztuczne problemy regulacyjne

- Czy zakup leków w hurtowni farmaceutycznej przez ZOZ jest dopuszczalny? TAK
- Czy ZOZy prowadzą obrót produktami leczniczymi dokonując szczepień? NIE
- Czy pacjenci mogą bez problemu zaszczepić się w zozach????
TAK/NIE
- **Obowiązuje nieprawidłowa interpretacja, że zaszczepienie szczepionką zalecaną zakupioną przez zoz to „obrót” i tylko w aptece można „pokryć koszty zakupu”.**
- **.....A przecież nic nie stoi na przeszkodzie aby pacjent wybrał gdzie się mieć dostęp do szczepionki czy w zozie czy w aptece.**

Czy jest światełko w tunelu?

Nowa sytuacja po wyrokach sądów administracyjnych, które na podstawie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej orzekły, że PIS może kontrolować zozy w dziedzinie przechowywania szczepionek w ramach „zimnego łańcucha” (np. wyrok III SA/Lu 834/12)

Komunikacja PSSE o konieczności zapewnienia z zozach monitorowania temperatury przechowywania szczepionek

Podstawowy argument samorządu aptekarskiego za obligatoryjnym pośrednictwem apteki w nabyciu szczepionek tj. argument o rzekomym braku kontroli na lekami w zozach – obalony?

I do tego.....sztuczne problemy finansowe

- Jaki jest zakres finansowania szczepień zalecanych przez NFZ? TYLKO SAMO SZCZEPIENIE, 100% ceny leku pokrywa pacjent
- Czy ZOZ może pobierać opłaty za udzielone świadczenie? TAK
- Czy ZOZ może sprzedać pacjentowi „cały pakiet” szczepienia obejmujący finansowane przez NFZ badanie, podanie leku oraz finansowany przez pacjenta lek? TAK

.....A przecież nic nie stoi na przeszkodzie aby szczepionki mógłby być refundowane zgodnie z ustawą refundacyjną - z dopłatą pacjenta, ale jednak z jakimś wsparciem państwa. To lepsze niż dylemat 100% kosztu Państwa przy szczepieniu obowiązkowym vs. 100% wydatku pacjenta przy szczepieniu zalecanym. Wystarczy dodanie jednego zdania do art. 19

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K/14/03

Dostęp do leczenia nie musi być bezpłatny, ale musi być **realny/efektywny**

„Norma art. 68 ust. 1 Konstytucji nie przesądza konstrukcji tego systemu jako całości ani jego poszczególnych elementów: charakteru prawnego źródeł finansowania świadczeń zdrowotnych, charakteru i struktury płatnika (płatników) tych świadczeń, czy też struktury własnościowej świadczeniodawców. Pewne ograniczenia swobody ustawodawcy w tym zakresie mogą jednak wynikać z innych konstytucyjnych zasad lub wartości. Z obowiązku rzeczywistego zapewnienia przez władze publiczne warunków realizacji prawa do ochrony zdrowia, które **nie może być traktowane jako uprawnienie iluzoryczne bądź czysto potencjalne, wynika jednak wymaganie, iż system ten - jako całość - musi być efektywny**”.

Ratio legis ustawy o chorobach zakaźnych, w świetle Konstytucji i ustawy o świadczeniach

Z uzasadnienia ustawy o chorobach zakaźnych:

*„Dla społeczeństwa waga problemu zakażeń jest ogromna i dotyczy wielu aspektów życia społecznego, w szczególności medycznych, prawnych i ekonomicznych. Dlatego stworzenie sprawnego systemu kompleksowego nadzoru nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi **jest jednym z priorytetów systemu ochrony zdrowia w Polsce**”.*

Konkluzje - postulaty

- **Samorząd aptekarski zamiast walczyć o monopol szczepionkowi co tworzy sztuczne bariery w wyszczepialności populacji powinien przymierzyć się do włączenia aptekarzy w system świadczeń zdrowotnych. W wielu krajach to aptekarz robi szczepienia.**
- **NFZ nie powinien blokować szczepień „bez udziału” apteki tylko finansować to co ma sfinansować i zostawić ludziom wybór gdzie chcą za szczepionkę zapłacić – w zozie czy w aptece**
- **MZ powinien rozważyć dodanie osobnych zapisów w ustawie refundacyjnej regulujących refundację szczepionek poza zasadą „wszystko (szczepienia obowiązkowe) albo nic (szczepienia zalecane)**

Dziękuję za uwagę

Paulina Kieszowska-Knapik

adwokat

paulina.kieszowska-knapik@krklegal.pl

Kieszowska Rutkowska Kolasiński Kancelaria Prawna sp. j.

Ul. Emilii Plater 25/8

00-688 Warszawa

+48 22 630 63 25